

**รายละเอียดมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (มคอ. ๓) ประจำปีรายวิชา
การวิเคราะห์การเมืองกับการปกครองของไทย**

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตนครสวรรค์ คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา	๔๐๑ ๓๐๕ การวิเคราะห์การเมืองกับการปกครองของไทย (Analysis of Thai Politics and Government)
๒. จำนวนหน่วยกิต	๓ หน่วยกิต (๓-๐-๖)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๕. ภาควิชาการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาควิชาการศึกษาที่ ๑ / ชั้นปีที่ ๓ (สมทบ)
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี
๘. สถานที่เรียน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	พฤษภาคม ๒๕๖๑

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองของไทยทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ๒. เพื่อให้บัณฑิตสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองและการปกครองของไทยได้อย่างกว้างขวาง ๓. เพื่อให้บัณฑิตสามารถวิเคราะห์ปัญหาและวิธีแก้ไข รวมทั้งแนวโน้มของการเมืองการปกครองของไทย
จุดประสงค์เชิงคุณธรรม	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เพื่อให้บัณฑิตรู้และเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเมืองการปกครองของไทย ๒. เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ด้านการเมืองการปกครองของไทยตามแนวพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อการพัฒนาสังคมไทยต่อไป
๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา	<p>เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้พื้นฐาน เป็นการเตรียมความพร้อมด้านปัญญาในการนำความรู้ ความเข้าใจ ในการเมืองและการปกครอง เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนในวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ควรมีการเปลี่ยนแปลงตัวอย่างอ้างอิง ให้สอดคล้องกับแนวโน้มด้านการเมืองการปกครองของไทยที่ได้มีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑.คำอธิบายรายวิชา ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ โครงสร้างสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ลักษณะแนวโน้มของทางการเมืองของไทย ลักษณะเฉพาะและอุดมการณ์ประจำชาติ บทบาทของทหารต่อการเมืองการปกครองของไทย			
๒.จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
๓.จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะสังคมศาสตร์ - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

๑.คุณธรรม จริยธรรม

๑.๓ วิธีการประเมินผล

- พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา
- มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ประเมินผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย

๒.ความรู้

๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ

๑. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
๒. สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านรัฐศาสตร์ รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะและการใช้เครื่องมือทางรัฐศาสตร์ที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาทางสังคม
๓. สามารถติดตามความก้าวหน้า แนวคิดใหม่ๆ ทางด้านรัฐศาสตร์ พร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้
๔. สามารถบูรณาการความรู้ในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตกับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ วิธีการสอน

บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ การศึกษาโดยใช้ปัญหา และโครงงาน Problem base learning และ Student Center เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

๒.๓ วิธีการประเมินผล

- ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี

- นำเสนอสรุปการอ่านจากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- วิเคราะห์กรณีศึกษา

๓. ทักษะทางปัญญา

๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

๑. คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ
๒. สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
๓. สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ
๔. สามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๓.๒ วิธีการสอน

- การมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการพิเศษ และนำเสนอผลการศึกษา
- อภิปรายกลุ่ม
- วิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเมืองกับการปกครองของไทยในปัจจุบัน
- การสะท้อนแนวคิดจากการประพฤติ

๓.๓ วิธีการประเมินผล

สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์ หรือวิเคราะห์แนวคิดในด้านการเมืองกับการปกครองของไทย

๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๑. สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำหรือในบทบาทของผู้ร่วมทำงาน
๒. สามารถใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาในศาสตร์ทั้งมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มาชี้แนะสังคมในประเด็นที่เหมาะสม
๓. มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบในทีมงานกลุ่ม
๔. สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

๔.๒ วิธีการสอน

- จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล หรืออ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา
- การนำเสนอรายงาน

๔.๓ วิธีการประเมินผล

- ประเมินตนเองและเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด
- รายงานที่นำเสนอ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม
- รายงานการศึกษาด้วยตนเอง

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

๑. สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย
๒. สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

๓. สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อสื่อสารอย่างเหมาะสม

๕.๒ วิธีการสอน

- มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก website สื่อการสอน e-learning และทำรายงาน โดย

เน้นการนำตัวเลข หรือมีสถิติอ้างอิง จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

- นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๕.๓ วิธีการประเมินผล

- การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี

- การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	บทที่ ๑ หลักและวิธีวิเคราะห์ การเมืองการปกครอง	๓	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๒	บทที่ ๒ พัฒนาการทางการเมืองการ ปกครองสมัยกรุงสุโขทัยถึงสมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้น	๓	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ อภิปรายกลุ่ม จากกรณีศึกษา	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๓	บทที่ ๓ พัฒนาการการเมืองการ ปกครองหลังเปลี่ยนแปลงการ ปกครองจนถึงปัจจุบัน	๓	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ อภิปรายกลุ่ม จากกรณีศึกษา	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๔	ทดสอบย่อย และบรรยาย วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะและ อุดมการณ์ทางการเมืองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษาจาก ปัญหาโครงงาน Problem base learning	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๕	บทที่ ๔ เศรษฐกิจวัฒนธรรมทาง การเมืองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษาจาก ปัญหาโครงงาน Problem base learning	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๖	บทที่ ๕ วิเคราะห์สถาบันทาง การเมืองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษาจาก ปัญหาโครงงาน	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
			Problem base learning	
๗	บทที่ ๖ วิเคราะห์กระบวนการทางการเมืองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษาจากปัญหาโครงการ Problem base learning	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๘	สอบกลางภาค	๓		
๙	บทที่ ๗ วิเคราะห์ระบบราชการกับการเมืองการปกครองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษาจากปัญหาโครงการ Problem base learning	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๑๐	บทที่ ๘ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจกับระบบการเมืองการปกครองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษาจากปัญหาโครงการ Problem base learning	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๑๑	บทที่ ๘ (ต่อ) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจกับระบบการเมืองการปกครองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษาจากปัญหาโครงการ Problem base learning	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๑๒	ทดสอบย่อย และบรรยาย วิเคราะห์พระพุทธรูปศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย การวิเคราะห์ประเด็นจากสถานการณ์จริงจากปัญหาโครงการ	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๑๓	บทที่ ๙ วิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญของการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบัน	๓	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย การวิเคราะห์ประเด็น	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
			จากสถานการณ์จริง จากปัญหาโครงการ	
๑๔	บทที่ ๑๐ วิเคราะห์ลักษณะและ แนวโน้มของการเมืองการปกครอง ของไทย	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย จากปัญหาโครงการ	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๑๕	สรุปเนื้อหาทั้งหมด	๓	บรรยาย ศึกษา กรณีศึกษา อภิปราย จากปัญหาโครงการ	นางสาวพัชรินทร์ อยู่เย็น
๑๖	สอบปลายภาค	๓		

๒ แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	ลำดับที่ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๖	๒๐% ๕๐%
๒	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	๒๐%
๓	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑.เอกสารและตำราหลัก	ไม่มี
๒.เอกสารและข้อมูลสำคัญ	<p>สองนคราประชาธิปไตย ของ ดร.อเนก เหล่าธรรมทัศน์ เป็นหนังสือที่สะท้อนปัญหาทางการเมืองไทยในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมาอย่างชัดเจนและตรงประเด็น มีการวิเคราะห์ลึกซึ้ง</p> <p>การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยของไทยของ อาจารย์เสกสรรค์ ประเสริฐกุล เป็นแนวคิดเกี่ยวกับภาคประชาชนในการเคลื่อนไหว ที่มา ปัญหา การเรียกร้อง จัดสรรผลประโยชน์ และรวมไปถึง วิเคราะห์ปัญหาของสังคมไทยจาก ๑๔ ตุลา ถึง ๖ ตุลา ของมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นหนังสือสะท้อนแง่มุมของเหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ ๑๔ ตุลา ถึง ๖ ตุลา ของ นักวิชาการชื่อดังเช่น อาจารย์เสน่ห์ จามริก อาจารย์ปวย อึ้งภากรณ์ อาจารย์ชาญวิทย์ เกษตรศิริ จากแง่มุมทางประวัติศาสตร์การเมืองไทย</p>

๓.เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับหัวข้อในประมวลรายวิชา เช่น wikipedia คำอธิบายศัพท์

โกวิท สุรัสวดี. การเมืองการปกครองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ : สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, ๒๕๔๔.

दनัย ไชโยธา, รองศาสตราจารย์. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๘.

ทินพันธุ์ นาคะตะ, ดร. การปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ จำกัด, ๒๕๔๕.

ลิขิต อีระเวคิน, ศ.ดร.. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

สุรพล สุยะพรหม, ดร. การเมืองกับการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

เสนห์ จามริก. การเมืองไทยกับพัฒนาการรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๔๐.

Charcsworth, James, ed. *Contemporary Political Analysis*. NY: The Free Press, ๑๙๖๗.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑.กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิตได้ ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต

๒.กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓.การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔.การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่

อาจารย์ประจำหลักสูตร

- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบ

ข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕.การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตมีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจาก

งานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ